

Covenant & Conversation

Jonathan Sacks
THE RABBI SACKS LEGACY

HAYE SARA • חיי שרה

MANEVİYAT ÜZERİNE ETÜTLER

BASED ON THE TEACHINGS AND WRITINGS OF RABBI LORD JONATHAN SACKS 7"צא

Covenant & Conversation yazılarına sağladıkları ve Harry (Chaim) Schimmel'in anısına adanan cömert sponsorlukları için Schimmel Ailesi'ne teşekkürlerimizle.

"R. Chaim Schimmel'in Tora'sını, onunla ilk karşılaştığım zamandan beri severim. Sadece yüzeysel gerçekle değil, altta yatan daha derin gerçeğe olan bağlantısıyla da ilgilenmeye gayret eder. 60 yıldır kendisine eşlik eden olağanüstü eşi Anna'yla birlikte, aile, cemaat ve Tora sevgisine adanmış bir yaşam inşa ettiler. Ortaya koydukları örnek yaşama beni fazlasıyla etkilemiş müstesna bir çift." - Rabi Sacks

Gelecekte Bir Çağrı

• Bu özet, Rabi Sacks'ın bu haftaki Covenant & Conversation yazısından uyarlanmıştır. Bu yazıya aşağıdaki adresten erişilebilir: <https://www.rabbisacks.org/covenant-conversation/chayei-sarah/a-call-from-the-future/>

Avraam dünyada kendisi için en değerli insanlarla ilgili iki sarsıcı olay yaşamıştı. İlki, Sara'yla birlikte bir oğul sahibi olmak için bir ömür boyu beklemelerinin ardından A-Şem kendisine oğlu Yitshak'ı bir *korban* olarak sunmasını emretmesi ve Göklere "Dur!" emrinin ancak en son anda gelmesiyle gerçekleşmişti. Bir baba, hele de bir oğul, böyle bir travmadan nasıl kurtulabilir?

Sonra keder geldi. Sara, Avraam'ın sevgili eşi, vefat etti. Kocasının sürekli yoldaşı olmuş, aşına oldukları her şeyi; ülkelerini, doğdukları yeri ve ailelerini geride bırakarak çıktıkları yolculuğu onunla birlikte paylaşmıştı. **137 yaşındaki bir adam böylesine bir travma ve kaybın ardından ne yapar?** Avraam Tanrı'nın kendisinden istediği her şeyi yapmıştı. Yine de, Tanrı'nın vaatlerinin yerine getirildiğini pek de söyleyemezdi. Kendisine Kanaan Ülkesi yedi kez vaat edilmişti, ama Avraam bu ülkenin henüz bir santimetrekaresine bile sahip değildi; eşini gömecek bir yeri bile yoktu. Tanrı ona çok sayıda evlada, büyük bir ulusa, birçok ulusa, sahildeki kum taneleri ve gökyüzündeki yıldızlar kadar kalabalık bir soya baba olacağını vaat etmişti. Ama işte, antlaşma dâhilinde yalnızca tek bir oğlu olmuştu – Yitshak – ve onu da kaybetmenin kıyasından dönmüştü. Üstelik Yitshak'ın eşi ve çocukları yoktu. Avraam'ın, günlerinin geri kalanını üzüntü ve anılarla geçirmek her türlü geçerli sebebi vardı.

Ama yapmadı. Tora'daki en olağanüstü söz dizilerinden birinde, Avraam'ın kederi, sadece beş İbranice sözcükle tarif edilmektedir. Türkçe çevirisiyle: "Avraam Sara için yas tuttu ve onun için ağladı" (Bereşit 23:2). Bunun hemen ardından "Avraam ölü yakınının yanından kalktı" sözlerini okuyoruz.

O andan itibaren Avraam yoğun bir çalışmaya başlamıştır. Aklında iki hedef vardır: İlki, Sara için bir mezar yeri satın almak; ikincisi, oğlu için bir eş bulmak. Bunlar iki Tanrısal vaatle bire bir paraleldir: ülke ve soy. **Avraam, Tanrı'nın harekete geçmesini beklememiştir.** Yahudiliğin en derin ve en sarsılmaz

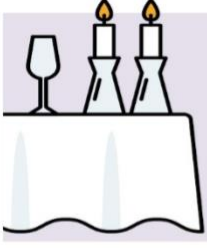
hakikatlerinden birini anlamıştır: **Asıl Tanrı bizim harekete geçmemizi beklemektedir.** Acaba Avraam, oğlunu kaybetmenin kıyasından dönmenin ve hayat arkadaşını fiilen kaybetmenin ardından hâlâ hayatını sürdürmek için gereken enerjiye nasıl sahip olabildiği? Avraam'a bu dayanıklılığını, ruhu sağlam bir halde hayatta kalma kabiliyetini veren nedir?

Cevabı, tanıma ayrıcalığına sahip olduğum Holokost kurtulanlarından öğrendim. Onlar ahlaki cesaret konusunda akıl hocalarım haline geldiler. Çoğu, geçmiş hakkında konuşmuyordu. Bunun yerine, yeni bir ülkede yeni bir yaşam kurmaya odaklanmışlardı. Geriye değil, ileriye bakıyorlardı. Öncelikle bir gelecek inşa ettiler. Ve geçmiş hakkında konuşmaya ancak o zaman – bazen kırk veya elli yıl sonra – başladılar. Hikâyelerini ancak o zaman, önce kendi ailelerine, sonra da dünyaya anlattılar. **Öncelikle bir gelecek inşa etmelisiniz. Geçmişin yasını ancak bundan sonra tutabilirsiniz.**

Avraam geleceğin kendisine yönelik çağrısını duymuştu: "**Sıradaki adım sana bağlı**" diyordu bu çağrı. İşte, Avraam, şok ve kederin üstesinden bu şekilde gelmiştir. **Tanrı hayatlarımıza gelecekte bir çağrı şeklinde girer.** Eğer dikkatle dinlersek, O'nun zamanın uzak ufkundan bizi bir parmak işaretleriyle çağırdığını, bizi bir yolculuğa başlatmaya ve uğruna yaratılmış olduğumuz bir görevi üstlenmeye ısrarla davet ettiğini duyarız.

Burada olmamız kaza eseri değildir. Buradayız, çünkü Tanrı burada olmamızı istemektedir ve çünkü yerine getirmemizi öngördüğü bir görev vardır. Bu görevi keşfetmek kolay değildir ve birçok kez uzun yıllar alır ve

yanlış başlangıçları gerektirir. Ama **her birimiz için, Tanrı'nın bizi yapmaya çağırdığı bir şey, henüz gerçekleşmemiş ve onu gerçekleştirmemizi bekleyen bir gelecek mevcuttur.**

Şabat Sofrasında

1. Geleceği inşa etmek, geçmişteki bir olayın sebep olduğu keder duygunuza karşı size nasıl yardımcı olabilir?
2. Avram'ın yolunu izlemiş ve geçmişin travması yerine geleceğe yönelik inşaata girişmiş Yahudilere verilebilecek başka örnekler aklınıza geliyor mu?
3. Neyi kendi *tafkid*iniz (göreviniz) olarak görüyorsunuz? Tanrı gelecekte size ne yapmanız için çağrıda bulunuyor?

Gelecek ve Geçmiş

Dr. Mijal Bitton

Kendisine Nono Nesim diye hitap ettiğimiz kayınpederim, Kahire'nin canlı ve hareketli Yahudi cemaatinde sıcak bir ailede büyümüştü. Kahire'nin gürültülü sokaklarında satın aldığı sulu mangoları bugün bile hatırlar. Kayınvalidem Nona Toni de Kahirelidir. Orada devlet üniversitesinde kimya öğrenimi görmüştü. Ne yazık ki o aşamada Yahudiler için durumlar kötüleşmişti ve Yahudi kimliğini sınıf arkadaşlarından gizlemek durumunda kalmıştı. 1960'lı yıllarda, diğer binlerce Mısır Yahudi'siyle birlikte her ikisi de ülkeden kaçmışlardı. Güvenli bir ortama varana kadar yolculukları zor olmuştu. Nona, önce İtalya, sonra Fransa, ardından Belçika ve nihayet Amerika'ya varana kadar bir yılını gemiler, trenler ve uçaklarda yolculuk ederek geçirmişti. Orada buldukları güvenli liman bile pek kolay bir yer değildi; yeni bir dil, yabancı bir cemaat ve doğdukları ülkede alışkın olduklarından oldukça farklı yiyeceklere alışmak durumundaydılar.

Bizim küçük çocuklarımız, büyükbaba ve büyükannelerinin hikâyelerini öğrenmeye ancak şimdi başlıyorlar. Onlar için Nono ve Nona'nın evi basitçe neşeyi temsil ediyor – bahçeden güzel kokulu yaseminler, taze pişirilmiş Mandel-ekmeği (bademli tatlı bir ekmek türü), sevgi dolu hayır duaları ve sürekli, neşeli bir “*hamdulillah*” – “Allah'a şükür”. Çünkü büyükanne ve büyükbabaları tüm güçlerini kendi ailelerini inşa etmeye odaklamışlardı. Her ne kadar geçmişlerini özleyiyor ve bir o kadar yasını tutuyorlarsa da, onlar için çocuklarına ve torunlarına verimli ve başarılı bir gelecek vermektense daha önemli hiçbir şey yok. Yolculukları bana Avraam ve Sara'nın yolculuğunu hatırlatıyor ve benim gözümde onlar, Rabi Sacks'ın bu haftaki yazısının kalbinde bulunduğu mesajı somutlaştırıyorlar: “Öncelikle bir gelecek inşa etmelisiniz. Geçmişin yasını ancak bundan sonra tutabilirsiniz.”

- Dr. Mijal Bitton, Shalom Hartman Enstitüsü'nde Konuk Öğretim Görevlisi ve NYC Downtown Minyan'da cemaat lideridir.

A CLOSER LOOK

- Dr. Mijal Bitton Rabi Sacks'ın **Haye Sara** peraşası üzerine paylaştığı fikirlerde derine inerek, onun haftalık yazısı hakkındaki kendi düşüncelerini paylaşıyor.

“Gelecekte Bir Çağrı” yazısından başlıca çıkarımınız ne oldu?

Buradaki anahtar fikir, trajik ve acı veren bir geçmişle yüzleşmenin etkili yollarından birinin, anlamlı bir gelecek inşa etmeye odaklanmak olduğu şeklinde. Avraam'ın yaşamı kolay değildi ve çok şey kaybetmişti. Ama enerjisini oğlu için daha iyi bir gelecek hazırlamaya yönlendirdi. Rabi Sacks'ın işaret ettiği üzere bu yalnızca Avraam'a özgü bir şey değildi. Tarih boyunca, aralarında Holokost kurtulanlarının da olduğu sayısız insan, dayanıklılık ve sebat kavramlarını somutlaştırmanın ne demek olduğunu anlamamız için önemli örnekler teşkil etmişlerdir.

Bu haftaki yazıda ifade edilen hangi fikir sizce gelecek nesil için en önemli mesajı oluşturmaktadır?

Dünya çapında bakarsak, hepimiz siyasal, ekonomik ve sosyal açıdan büyük bir belirsizlik çağında yaşıyoruz. Ne zaman haberlerde yeni bir zorluk ve çözüm bekleyen yeni bir sorun hakkında bir şeyler okusam kendime “Acaba Rabi Sacks buna nasıl bir cevap verirdi?” diye soruyorum. Onun belirli herhangi bir olaya nasıl yaklaşacağını bilmiyorum, ancak inanıyorum ki bize tarihin tüm gidişatını değiştirmek için sadece tek bir birey veya ailenin yeterli olduğunu hatırlatırdı. Kırık haldeki dünyamız için sorumluluk üniformasını üzerimize almak ve bizi bekleyen yolun üstesinden gelmek için müttefikler ve yol arkadaşları bulmak zorunda olduğumuzda ısrar ederdi. Rabi Sacks, klasik örneğimiz olarak Avraam ve Sara'nın yolculuğundan bahsetmeye bayılırdı – Tanrı'nın çağrısına kulak veren, dünyaya karşı durma kuvvet ve cesaretine sahip olan ve umut olasılığı konusunda radikal düzeyde ısrarcı olan iki insan. Bu, bizi ileriye götürmek üzere gelecek neslin içselleştirmesi gereken bir mesajdır.

TORAH TRIVIA

S: Bu hafta, hayatta kendi rollerimizi, görevlerimizi ve ödevlerimizi bulmak için kişisel yolculuklara çıkma konusunu ele aldık. İki kişi, bu ve geçen haftaki *peraşalarda* yeni görevlere başlamıştır. Bu iki kişi kimdir ve görevleri nelerdir?

C: Bu hafta Efron'un bir polis memuru (*şoter*) olarak göreve başladığını görüyoruz – bkz. Raşi, Bereşit 23:10. Geçtiğimiz haftaki Vayera *peraşasında* ise, Lot'la yargıç (*şofet*) olarak görevinin ilk gününde karşılaşmıştık – bkz. Raşi, Bereşit 19:1. Her iki örnekte de Raşi, bu pasuklarda geçen “*yoşev*” (oturuyor) sözcüğünün “*vav*” harfi kullanılmaksızın yazıldığına, dolayısıyla “*yaşav*” (oturdu) şeklinde de okunabileceğine işaret eder. Başka bir deyişle her ikisi de görevlerinin gerektirdiği sandalyeye o gün (her biri kendi gününde) oturmuş, yani göreve o gün başlamıştır.

- David Woolf'un Torah IQ adlı çalışmasından uyarlanmıştır. Tora hakkında 1500 bilmece içeren bu çalışma dünyanın her yerinde Amazon'dan temin edilebilir.